

vrstu spoznaje: pokazivanje ($\delta\eta\lambda\omega\sigma\iota\varsigma$)². Tu funkciju *pokazivati* i *pokazivanje* ima divizija. U dijeljenju, naime, diviziji ključnu ulogu ima *izbor roda* koji se hoće dijeliti. Taj je *izbor* neko *uzimanje*; *treba uzeti* i *to uzeto podijeliti* (na temelju čega se pokazuje kakav je taj rod); tu funkciju uzimanja-pokazivanja poznao je, kaže Petrić, i Aristotel. Treba *odabrati* dijeljenja, a to znači da treba odabrati onaj zajednički rod. Zajednički rod je, dakle, stvar uzimanja, hipoteze, a ne dokaza i na temelju uzetog općeg povezuje se uzrok s učinkom, odnosno uspostavlja znanost. To Petrićevo preferiranje hipoteze pred silogizmom uistinu bi moglo ukazivati na neki iskorak prema novovjekovnoj znanosti.

U sklopu rasprave o instrumentima znanosti, znanstvenim pristupima ili metodama navodi Petrić i metodu koju naziva *analizom*. Analizu, kaže Petrić, Aristotel nije poznao, iako je po njoj nazvao dvije knjige (*Prva analitika*; *Druga analitika*). Metodu analize izlaže Petrić na malo ispremiješanim citatima tzv. Platonove *usporedbe s crtom* iz 6. (i 7.) knjige *Države*. To je i kod Platona zamršen tekst, a Petrić ga svakako nije učinio jednostavnijim. U Platonovoj usporedbi s crtom sagledava Petrić dvostruku metodu, dvostruku analizu. Jednu naziva matematičkom, drugu dijalektičkom. Svaka od tih analiza za sebe također je dvostruka. Matematička analiza započinje kod osjetilnog s hipotezama koje ne obrazlaže, nego pretpostavlja kao samorazumljive, tj. *uzima ih*, raspravlja o njima i potom se vraća onom osjetilnom. Svojestvenost je te analize da ona pretpostavlja hipoteze kao da su poznate i ne izdiže se nad hipoteze, nego se vraća osjetilnom. Drugu analizu Petrić naziva dijalektičkom, a njezino je svojstvo da ovdje hipoteze nisu uzete kao samorazumljive, nego su samo zaleti i stepenice da bi se došlo onom bezuvjetnom. Kad se, međutim, stigne k bezuvjetnom, vraća se po pređenim stupnjevima natrag na početak (k osjetilnom). Tu je metodu rabio, po Petriću, Damascije a i Plotin je o njoj napisao jednu knjižicu (Plotin, *Eneade* 1.3).

---

² ARIST. *Metaph.* 1025b.14 – 16 $\acute{\omicron}\tau\iota$ οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις οὐσίας οὐδὲ τοῦ τί ἐστίν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς, ἀλλὰ τις ἄλλος τρόπος τῆς δηλώσεως.